

Sygn. akt II CSK 807/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa M. M. i J. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Lubuskiemu
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 18 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa 971/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie M. M. i J. M. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 20 maja 2014 r., poprzez obniżenie kwot zasądzonych na ich rzecz od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody Lubuskiego i oddalającego powództwo w tej części.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Powodowie oparli wniosek na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., podnosząc, że sąd drugiej instancji celowo dążył do obniżenia należności powodów ze względu na występowanie Skarbu Państwa po stronie pozwanej. Wskazali przy tym na pominięcie dowodów znajdujących się w aktach sprawy oraz na naruszenie art. 322 k.p.c. Ponadto sformułowali problem prawny związany z datą początkową naliczania odesetek.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma

miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Nie odpowiada tym wymaganiom uzasadnienie wniosku, ograniczone w istocie do wyrażenia własnego – konkurencyjnego wobec ustaleń Sądu odwoławczego – stanowiska na temat znaczenia poszczególnych okoliczności sprawy dla jej wyniku. Polemika ta nie potwierdza oczywistej zasadności skargi. Nie wystarczają, trafne skądinąd uwagi dotyczące biernej postawy pozwanego, które utraciły znaczenie wobec rozpoznawania sporu przez sąd, w którym obowiązują zasady wynikające z systemu prawa, m.in. ciężaru dowodu. Podkreślić ponadto należy, że argumenty dotyczące wadliwości podstawy faktycznej rozstrzygnięcia nie mogą być przedmiotem skargi kasacyjnej, z uwagi na zastrzeżenie przewidziane w art. 398³ § 3 k.p.c. Kwestia daty początkowej naliczania odsetek, stanowi raczej próbę przedstawienia istotnego zagadnienia prawnego z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. niż argument na poparcie występowania oczywistej zasadności skargi. Nawet jednak przyjmując, że taka była intencja skarżących, to i tak sformułowany przez nich problem nie odpowiadałby wymaganiom przewidzianym dla tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno w zasadzie spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianego przez sąd drugiej instancji Sądowi Najwyższemu w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku

z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku rozstrzygnięcia problemu wykazania, że zaszły okoliczności uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. Uwzględniając charakter sprawy, rodzaj dochodzonego roszczenia, sytuację majątkową i osobistą powodów w oparciu o zasady słuszności odstąpiono od obciążenia ich kosztami postępowania kasacyjnego należnymi stronie przeciwnej (art. 102 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

jw